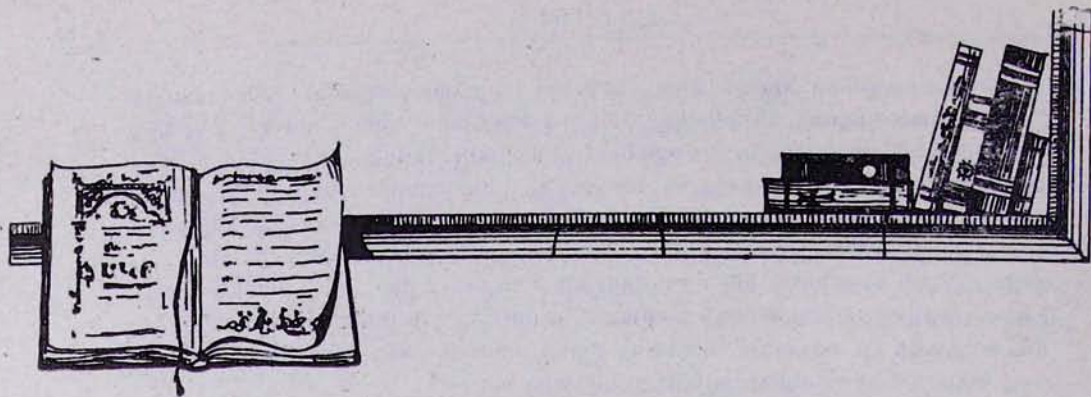

ԵՂԵՌՆԸ ԵՎ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ ԵՐԳԵՐԻ ՄԵՋ

ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵՑԱՆ

ԱՀԱՎՈՐ ԲԱՆ ՄԸ ԱՅՆՏԵՂ...

Ահավոր բան մը այնտեղ կկատարվի մու-
թին մեջ...
Դժոխային դրաման այս ինչպե՞ս կրնա
պատմելի...
Ազգ մը ամբողջ, խորհեցե՛ք, երեկ կապ-
րեր, կոգորեր,
Միտքը լույսին կբանար և տակալ սիրտն
ալ լույսին,
Կբարձրանար ճահիճեն, ուր խրած էր ա-
տենոք,
Թներն արդեն կթողվեր, ինքզինք արդեն
երթին,
Ամպերուն մեջ կկարծեր... և ահա ճիշտ
այդ պահուն
Ոսոխ աստված մը անշուշտ, որ դարանած
կդիտեր,
Անոր վրա արձակեց ամբողջ չարիքն աշ-
խարհի,
Ոտքի հանեց բովանդակ հրեշտությունը ի
քուն՝
Մեծ օձերու, վագրերու, շաքայներու դեմ-

քերով,
Փաթեվեցավ ոտքերուն, խածատեց կուրծ-
քն ու հասավ
Անոր վզին, աչքերուն և իր ժանիքը մխեց,
Ծիշտ ուղեղին մեջ անոր, զոր արյունին
հետ ահա
Ան կըլըգե հեշտագին, ան կծծե՛ զգըլ-
խած...

Ահավոր բան մը այնտեղ կկատարվի մու-
թին մեջ.
Կսպանեն ազգ մը այնտեղ, որ կյանք ու-
նեք և շնորհ,
Ուներ հանճարն ապրելու, նորոգելու ալ
ինքզինք,
Գեղեցկացած էր տակալ ու թարմացած,
ա՛հ, որքան,
Եվ այդ ազգը մերինն էր, և կսպանեն զայն
հիմա,
Ջայն կսպանեն... Օգնություն՝ և, ա՛հ, օգնու-
թյուն, օգնություն...

ՊԱՐՈՒՅՐ ՍԵՎԱԿ

ՂՈՂԱՆՋ ԵՂԵՌՆԱԿԱՆ

(Հատված «Անլուելի զանգակատուն»
պոեմից)

Խանգարե՛լ: Ինչի՞ համար...

Գարուն էր: Չեկած ամառ՝
Փող եկավ երկնակամար,
Ջյուն մաղեց մեր բաց գլխին,
Ջյուն մաղեց՝ կրակի՞ պես...

— Գարուն ա, ձուն ա արել...
Գետերը մեր երեքման

Հոսեցին՝ երակի՞ պես...

— Արունը ջուր ա դառել...

Ջորերը շիրիմ դարձան,
Վիհերը՝ գերեզմանոց.

— Ջուրը մեր տունն ա տարել...

Ամեն քար՝ լոտ մահարձան,
Ամեն տուն՝ վառման հնոց.

«Անի» հյուրանոցը, Երևան

—Բնավեր հավք ենք դառել...
Ինչքան բառ՝ ո՞ղջը մոռումը:
Ինչքան երգ՝ ո՞ղջը լալով...
—Զուլում էր, զուլո՞ւմ, լառ'...
Թրի դեմ, սրի, հրի՝
Լոկ մանգաղ, լոկ բառ ու մաճ.
—Տնավե՛ր-բնավե՛ր լաճ...
Մեր հողը, մեր հայրենիք,
Մեր երկիրն ամապացավ.
—Սև հագիր, սևահիտ մարե...
Հինավուրց տոհմիկ մի ազգ
Չմեռա՛վ, այլ... մահացավ.
—Գարուն ա, ձուն ա արել...

Գարուն էր: Ամառ եկավ,
Ջագ հանեց ձորում կաքավ,
Իսկ հայը գրկվեց ձագից,
Իր պողպատյան թոնրի տաքից,
Իր մորից, հորից, լարից,
Իր բնից ու աշխարհից.
—Գարուն ա, ձուն ա արել...

...Ա՛խ, ինչպե՛ս, ո՞նց մոռանալ
Արհավիրքն այն օրերի.
—Աշխարքում ով մոռանա՛
Զուխտ աչքով թող քոռանա...
Գառնարած-հովիվ-նախորդ
Ետ չեկան սար-ձորերից...
Կեսօրին էլ ո՞վ երգեր.

—Սարերը հով չեն անում,
Իմ դարդին դարման անում...
Հնձվորը արտում մորթվեց
Իր ձեռքի սուր մանգաղով...
Խեղճ հարսը էլ ո՞նց երգեր.
—Քաղվորին հաց եմ բերում,
Բերանը բաց եմ բերում...
Զկնորսը Վանա ծովում
Զիրկվեց ճարպիկ լողով...
Աղջիկը զո՞ւր էր կանչում.
—Իմ ծամթել տամ լողվորչուն...
Երկրի մեջ մարդ չմնաց՝
Մարդ թաղեր մարդու մեման...
Ա՛խ, մնար մե՛կը գոնե
Ու կանչեր.

—Դե՛ լամա՛ն...
Ա՛խ, ինչպե՛ս, ո՞նց մոռանալ
Արհավիրքն այն օրերի.
—Աշխարքում ով մոռանա՛
Զուխտ աչքով թող քոռանա...

ԴԱՆԻԵԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ

...Ջահերը վառ մնացին
Ժամերգվող եկեղեցում,
Ժամհարին կախ տվեցին
Պարանից զանգակատան...

Ջաղացից աղուն բերող
Ալրոտված խեղճ գյուղացուն
Իր սալը դազաղ դարձավ,
Ալյուրը՝ արևոտ պատան...

Մայրն ընկավ՝ ծիծը թողած
Իր թմկիկ մանկան բերնում.
Ծծի տեղ ցից խրելով՝
Խեղդեցին միևնույնարին...

Տատն ընկավ՝ ձեռքը մեկնած
Կշկշան հավի թառին.
Իր հիվանդ թոռան համար
Խորոտիկ ճուտ էր բռնում...

Կալի մեջ պապիկն ընկավ.
Իր ոսկե թեղն էր երնում,
Որպեսզի տուրքը թուրքին
Օր ստաջ շուտ վճարի...

Ով ծաղիկ հաց էր թխում՝
Խորովվեց թոնրի ծխում...
Ով հասել ուխտատեղի,
Վառել էր մոմը դեղին.
Մոմի դեմ իջել էր ծունր
Ու հայցում էր Աստըծուն,
Որ բաշխի մի լաճ տղա,—
Իր արյամբ մոմը մարեց՝
Չավարտած «Տե՛ր, քեզ մեղա՛»-ն...
—Գարուն ա, ձուն ա արել...

...Խոցեցին ու ջնջեցին,
Հատեցին հաստ ու բարակ,
Հոշեցին ու տանջեցին,
Փշրեցին տվին կրակ,
Վաթեցին արյուն-արցունք,
Ներկեցին ձոր ու բարձունք,
Քանդեցին երկինք մի լուրթ,
Մորթեցին մի ժողովուրդ,
Հացառատ մի ողջ աշխարհ
Մարքեցին փշրանք-նշխար,
Սո՛ւրբ նշխար՝ շա՛ն բերանում,—

Ուզեցին մեկ հայ թողնել,
Եվ այն էլ... թանգարանում...
—Գարուն ա, ձուն ա արել...

ԱՌԿԱՅԾ ԿՐԱԿ

Հաղթանակի գիշերն է այս տոնական,—
Հա՛րս, եղ լեցուր ճրագին.
Պիտի դառնա կոիվեն տղաս հաղթա-
կան,
Հա՛րս, քիթը ստ պատրույգին:

Սալ մը կեցավ դռան առջև, հորին քով,—
Հա՛րս, վառե լույսը ճրագին,
Տղաս կուգա ճակատն հպարտ դափնիով,
Հա՛րս, բեր ճրագը շեմին: